

Täysistunto

Keskiviikko 19.2.2025 klo 14.02—20.11

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain, puoluelain, vaalilain sekä kansalaisaloitelain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 190/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan, jolle tarkastusvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ja esittelijänä ministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.27 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsiteltävänä on ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain eli vaalirahoituslain, puoluelain, vaalilain sekä kansalaisaloitelain 10 §:n muuttaminen, ja lait ovat osa Petteri Orpon hallitusohjelmaa.

Vaalirahoituslakia esitetään muutettavaksi siten, että muutoksilla selkeytettäisiin vaalirahoituslakia kampanjan kulut ylittävän rahoituksen osalta. Uutena asiana säädettäisiin siitä, että myös vaalikampanjan kulut ylittävä vaalirahoitus tulisi ilmoittaa. Lisäksi uutena asiana säädettäisiin siitä, että mikäli ehdokkaalla ei ole tukiryhmää tai tukiryhmä ei ole oikeuskelpoinen yhteisö, siirtyy ylijäävä vaalirahoitus ehdokkaan varoihin.

Vaalirahoituslakia esitetään muutettavaksi siten, että vaali- ja puoluerahoitusta selkiytettäisiin lainojen osalta niin, että lainan alkuperä on aina tunnistettavissa. Vaalikampanjalle 1 500 euroa, tai kuntavaaleissa 800 euroa, ja sitä suuremman lainan antaneiden nimi tulisi julkistaa. Myös lainojen takaukset ja vierasvelkapantit tulisi ilmoittaa.

Puoluerahoituksen osalta jatkossa tehtäisiin puoluelain mukaisesti ajantasainen ilmoitus lainoista samalla tavalla kuin jo tällä hetkellä tehdään ajantasainen ilmoitus tuesta. Lainoista ilmoitettaisiin, jos samalta lainanantajalta saadun lainan määrä on vähintään 1 500 euroa kalenterivuodessa. Samalla olisi ilmoitettava myös suunnitelma lainojen takaisinmaksusta. Lisäksi tulisi ilmoittaa myös lainanantaja, jos lainan on myöntänyt muu kuin luottolaitos ja jos lainan määrä on vähintään 1 500 euroa.

Lisäksi päivitetään puoluelaissa oleva luettelo asioista, joita ei pidetä puolueelle annettavana tukena. Samalla tarkennettaisiin lainsäädäntöä siten, että puolueilla on mahdollisuus valtionavustusten osittaiselle siirtämiselle puolueen tarkoitusta toteuttavan muun yhteisön tai säätiön toiminnan tukemiseen. Muutoksilla lisättäisiin vaali- ja puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä ja avoimuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2025 vp

Vaalilakia esitetään muutettavaksi siten, että muutoksen myötä poistettaisiin jäsenäänestyksen pakollisuus vaalilain 112 §:stä. Tällä muutoksella joustavoitettaisiin puolueiden ehdokasasettelun toteuttamista eduskuntavaaleissa. Lisäksi vaalilakiin tehtäisiin teknisiä täsmennyksiä useampiin pykäliin.

Kansalaisaloitelain kymppipykälää esitetään muutettavaksi siten, että alennetaan eurooppalaisen kansalaisaloitteen allekirjoittamisen ikäraja 16 vuoteen. Näin lisätään nuorten kiinnostusta ja osallisuutta sekä mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Ehdotusten ja muutosten on ehdotettu tulemaan voimaan 1. päivä heinäkuuta kuluvaan vuoteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

17.31 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaalirahoituslakia, puoluelakia, vaalilakia sekä kansalaisaloitelakia. Muutoksilla selkeytetään nykyistä sääntelyä ja lisätään vaali- ja puoluerahoituksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä, mikä on erinomaisen hyvä asia.

Lainanantajien nimet tulevat vaalilaissa jatkossa julki. Tämä tarkoittaa yli 1 500 euron lahjoituksia muissa vaaleissa ja yli 800 euron lahjoituksia kuntavaaleissa. Jatkossa on ilmoitettava, mikäli rahoitus ylittää kampanjan kulut, sekä se, siirtyykö vaalirahoitus ehdokkaan omiin varoihin vai yhteisön varoihin. Omien rahojen osalta sovelletaan tulo- tai lahjaveroa, ja yleishyödyllisen yhteisön osalta veroa ei ole.

Arvoisa rouva puhemies! Vaalirahan ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on tuoda julkisuuteen sellaiset lainanantajat, joiden kohdalla on mahdollista ajatella syntyvän sidonnaisuuksia. Lainarahoitusta antamalla ei voisi enää välttyä siltä, että annettu vaalituki tulee näkyväksi.

Kiitän ministeri Merta tästä hyvästä laista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan, jolle tarkastusvaliokunnan on annettava lausunto.